

1992 – Segon curs de l'escola de Prada

written by Joan-Pere Le Bihan | 10 de setembre de 2021

Així com ho anunciàrem a un [article anterior](#) continuem amb l'estratègia seguida a l'escola La Bressola de Prada (Conflent) per aconseguir un ús lúdic, viu i permanent del català a tots els àmbits de l'escola.

L'escola, com ho indicàvem, tenia una desena d'alumnes al curs anterior. L'ús generalitzat del català a l'aula, al pati, al menjador, a la guarderia (prèvia i posterior a les hores de classe) s'havia consolidat a partir del febrer del curs anterior fins al punt que no passava pel cap de cap alumne d'adreçar-se en francès a un company –algunes famílies francòfones ens havien informat que fins-i-tot feia servir el català a casa. Cada alumne tenia assumit que ell també era mestre de català i que havia d'ajudar els companys a dominar la llengua (la qual cosa molts feien amb un cert orgull).

Tanmateix, érem conscients que durant l'estiu no havien pogut fer servir la llengua. En conseqüència la fluïdesa havia minvat.

Comencem el nou curs en dues tongades. Per aquest motiu vàrem demanar als pares (tots s'hi varen avenir) que el curs comencés primer per als alumnes del curs anterior (P3, P4, P5), els alumnes nous (uns sis que s'afegirien als anteriors) començarien al cap de dos dies. Ja havíem indicat a l'[article anterior](#) que el nombre reduït d'alumnes a la fundació del centre ens havia de permetre d'anar creixent i atènyer efectius normals sense perjudicar l'ús de la llengua. Actualment a Prada els efectius són normals però, probablement, amb més de vint alumnes per classe no hauríem aconseguit l'ús espontani de la llengua.

Objectius

- Revifar la llengua que la majoria no havia fet servir durant l'estiu.
- Conscienciar-los que calia que ajudessin el mestre i la mainadera perquè els alumnes nous aprenguessin la llengua com més aviat millor. Els vàrem preguntar: "que sabran català els alumnes nous? –Nooooo –i què farem NOSALTRES? –els hi ensenyarem!
- A més, s'introduïa la missió d'acompanyar, distreure i consolar els petitons que se separaven dels pares per primera vegada (mostrar-los i anomenar-los joguets, patotes, jocs, etc.). A l'inici de curs a parvulari a la Bressola s'hi senten pocs plors de nous alumnes: els alumnes més grans els acullen i acompanyen. La mestra així no s'hi sent tan desbordada. La llengua que hi senten els nous és la catalana, tant per part dels mestres com de la resta d'alumnes. S'ha comprovat que aquest fet té conseqüències molt positives pel que fa a la il·lusió de fer-se seu allò que per ells és un nou idioma.

El resultat fou espectacular: durant el curs anterior havíem hagut d'esperar el febrer per constatar una consolidació de l'ús de la llengua, amb aquest segon curs els nous alumnes parlaven tots català amb fluïdesa al cap de dos mesos. La mainada, si se li dona ocasió, fa miracles!

Evidentment, a banda de jugar amb els alumnes mantenint l'orientació "d'anticipar-se" als centres d'interès de l'alumnat, es feia un treball sostingut a classe de cara a fer-los assimilar no solament la llengua corrent sinó els girs (sovint divertits) típics del català: "puja aquí i balla", "vés-te'n a pentinar llufes" (rossellonès), "no em toquis l'ansa de la ferrada», etc.

Enriquir la llengua

Hem comprovat que els nins i nines troben aquests girs molt més divertits que saber que allò es diu “una taula” o allò altre “una cadira”... Cal que la llengua sigui rica i interessant, que doni ganes d’assaborir-la i d’anar repetint les frases més expressives. Molts contes i cançons populars ens permeten de pouar un reguitzell de frases fetes típiques de la llengua.

Per altra banda sempre s’ha parlat poc d’un altre tema: la fonètica... La fonètica també pot ser divertida: per exemple endevinar si hem dit la paraula “MAL” en català (L velar) o en francès o castellà (L apical)... al principi els alumnes es fan un embolic, però al cap de poc temps capten si s’ha dit *cel* o *sel* (la sal en francès), o si la cançó popular catalana diu “ell dorm damunt la palla” o “ell dorm damunt la paia”. La diferència evidentment fa riure tothom i permet de començar a diferenciar la *ll* de la *i* (palla/paia). Recordem que, com ho exposava el professor Jean Petit (psicolingüista), per poder reproduir un so (o un fonema) cal primer ser capaç de distingir-lo.

A la Catalunya del Nord no hi ha problema amb les esses sordes o sonores com a la Catalunya autònoma puix el francès (contràriament al castellà) també les diferencia (no caldrà dedicar-s’hi tant com caldria fer-ho a Barcelona), però sí que n’hi ha amb les R que molts tenen tendència a “arrossegar”. També havíem trobat tècniques per facilitar la pronúncia dels alumnes a qui més costava.

Creiem que cal parlar de la fonètica perquè discrepem de l’afirmació sentida molt sovint segons la qual “l’accent no importa”... i tant que importa! Dona color a la llengua. Facilitar l’adquisició d’una bona fonètica, com d’una bona dosi de frases fetes, permet que l’alumne senti que “la llengua també és seva”.

Segur que alguns objectaran que “la qüestió és que parlin, que el vocabulari i la fonètica poc importen”. Probablement tenen raó pel que fa a la llengua del carrer. Creiem, però, que a Madrid o a París, no acceptarien com a mestres, a un centre educatiu, persones que tinguessin (en castellà o francès) el baix nivell que tenen en català un nombre no negligible de docents (que tot sovint fan servir “vale”, “bueno”, “pues”, etc). Ens imaginem un mestre de Salamanca dient “doncs”, “bé” o “no viene de aquí”?

Ensenyar en català com si sempre s’hagués fet?

A Prada, recordem-ho, la totalitat de l’alumnat inicial desconeixia el català. Per aquest motiu vàrem arribar a la conclusió que no es podia ensenyar EN català sense tenir en compte la realitat lingüística d’aquest alumnat. Massa vegades s’han pogut veure mestres ensenyant en català a l’Hospitalet com si ensenyessin en castellà a Salamanca. Les diferents onades d’immigració, els mals costums heretats dels pares que varen ser forçats «por educación» a canviar de llengua amb un no catalanoparlant, han canviat profundament el públic al qual s’adreça el nostre sistema educatiu. Hi ha hagut d’ençà dels anys 80 una tendència a considerar el problema resolt simplement perquè la nostra llengua tornava a ser llengua d’ensenyament. Potser perquè no se sabia com afrontar-ho, potser per mandra d’examinar el fons de la qüestió.

El [Manifest Koiné](#), amb totes les personalitats que el signaren, ens recordava de manera impactant que ja no s’hi val a badar. La llengua no la revifarem només amb proclames: cal voluntat, metodologia i potser fer l’esforç econòmic de crear centres nous a les zones que més ho necessitin reduint-hi provisionalment els efectius d’alumnes. El futur de la llengua s’ho val.

Si uns resultats esperançadors s’han pogut obtenir a una zona tan deprimida lingüísticament com la Catalunya del Nord més fàcil hauria de ser a la resta de Països Catalans on encara

queda un 32% de parlants habituals... Som-hi?